

Centrální bankovníctví v kontextu právního řádu na území České republiky

Jan Cimburek^{*} – Pavel Řežábek^{**}

Úvod

Peníze jsou fenoménem, který je starý mnoho tisíc let. Hlavní roli v oblasti peněz hrála **neúvěrová emise peněz**¹. První forma peněz byla velmi vzdálena od formy peněz používaných v současnosti – ať to byla forma placení domestikovaným dobyt看m mnoho tisíc let před naším letopočtem, či používání mušlí kauri v Číně 1200 př. n. l. nebo jiných předmincovních platidel.² Proces výroby a emise hotovosti prošel od té doby dlouhým časovým vývojem. Ať již z hlediska mezinárodního či domácího však základní principy a vzhled u bankovek i mincí zůstávají stejné i v současnosti. Jediné, co se čas od času mění, jsou portréty význačných osobností či jiné motivy, které se na bankovkách díky historickému vývoji objevují, a také samozřejmě zdokonalené ochranné prvky či substrát použitý k výrobě.³ V současné době hraje hlavní roli v oblasti peněz tzv. **úvěrová emise peněz** a na peníze je od sedmdesátých let minulého tisíciletí systematicky (viz např. Anderson, Kavajecz, 1994) nahlíženo optikou tzv. peněžních agregátů „M“.⁴

Právní literatura (Bakeš aj., 2009) definuje pojem tzv. **peněžní masy**, pod kterou lze zahrnout obě výše zmíněné podmnožiny emise peněz. Z hlediska pohledu legislativního je možné problematiku peněz shrnout pod tzv. finanční právo. Bakeš aj. (2009) definuje **finanční právo** jako právní odvětví, které je souhrnem právních norem upravujících vztahy vznikající v procesu tvorby, rozdělování a používání peněžní masy a jejích částí. Finančním právem jsou upravovány především ty vztahy, ve kterých vystupuje či do nich zasahuje stát. Vztahy, které vznikají vyloženě na smluvním základě, jsou většinou upraveny normami jiných právních odvětví (např. obchodní či občanské právo).

Velmi důležitou roli v oblasti úvěrové i neúvěrové emise, jakož i v oblasti rozdělování a používání peněžní masy, hrají centrální banky. Těsné spojení mezi centrálním bankovníctvím a finančním právem je patrné nejen z nutnosti definování jasných pravidel pro

---

* Ing. Jan Cimburek – poradce člena bankovní rady; Česká národní banka, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1; <jan.cimburek@cnb.cz>.

** Ing. Pavel Řežábek, Ph.D. – člen bankovní rady a vrchní ředitel; Česká národní banka, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, Česká republika; člen správní rady; Univerzita Karlova v Praze, Ovocný trh 5, 116 36 Praha 1; asistent; Katedry hospodářské a sociální politiky, Národohospodářská fakulta, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3, Česká republika; <pavel.rezabek@cnb.cz>.

¹ Tzv. plnohodnotných (hotovostních peněz).

² Pro bližší studium historických souvislostí hotovostních peněz v zahraničí či na území ČR viz např: Davies (2002), Vencovský – Kopecký aj. (2002), Hásková (1996) nebo aktuální problematiky používání hotovosti Cimburek – Řežábek (2008).

³ V současné době se již k výrobě bankovek nepoužívá v některých zemích jako substrát papír, ale nové polymérové technologie (např. Austrálie od roku 1988 – od roku 1996 celá sada bankovek, Nový Zéland od roku 1999, Rumunsko od roku 1999 jako první evropská země, Zambie od roku 2003 jako první africká země, a další). Aktuálně poslední země, které oznámily použití polymerových bankovek, jsou Indie a Kanada.

⁴ První moderní měnový agregát M1 konstruovaný na základě denních průměrů byl uveřejněn FRB of St. Louis v roce 1960. M1 ... hotovostní peníze (oběživo) + jednodenní vklady (splatné na požádání), M2 = M1 + (vklady s dohodnutou splatností do 2 let + vklady s výpovědní lhůtou do 3 měsíců), M3 = M2 + (repo operace + akcie či podílové listy fondů peněžního trhu + emitované dluhové cenné papíry do 2 let).

finanční sektor, ale i z historické evidence jistě není náhodou, že první centrální bankéři na našem území byli vzděláním právníci.⁵

Cílem tohoto příspěvku je systematicky vymezit problematiku centrálního bankovníctví v kontextu právního řádu na území České republiky včetně současného postavení a legislativního rámce činnosti centrální banky a poskytnout názor na budoucnost centrálního bankovníctví v souvislosti s harmonizačními procesy v rámci Evropského systému centrálních bank, budoucím legislativním rámcem a faktickým výkonem zákonných funkcí centrální banky.

Vznik Československa a jeho dopad na legislativní proces vzniku samostatné měnové politiky

„Odevzdávám do vašich rukou nejcennější klenot národní, naši korunu československou, klenot, který není ani ze zlata ani ze stříbra, nýbrž z práce a představuje určitý malý zlomek našeho národního produktu, určitou miniaturní životní míru, kus výroby a práce. Tato představa žije v hlavě milionů pracujících a čekajících za práci určitou spotřebu, měřenou korunami – podtrhuji, měřenou korunami milionů prodávajících a kupujících, když v ceně odvažují hodnotu směňovaných statků. Tento obsah tane na mysli těm, kdož kupují korunu československou za dolary, libry a franky.“⁶

Jedním ze základních úkolů bylo po vzniku Československa 28. října 1918 upravit turbulentní poměry v oblasti měnové. Úkolu se ujal v rámci vzniku první vlády⁷ ministr financí Alois Rašín. Prioritou bylo vytvoření československé měny a její zařazení mezi měny zlatého standardu. V rámci přípravy a provedení peněžní reformy, jejímž cílem bylo odloučit peněžní oběh, měnu⁸ a měnovou politiku Československa od nástupnických států habsburské monarchie, hrál klíčovou roli zákon č. 84/1919 Sb. ze dne 25. února 1919, jímž se ministr financí zmocňuje, aby provedl nařízením okolkování bankovek a soupis jmění za účelem uložení majetkové dávky. Tento zákon však nedefinoval institucionální uspořádání peněžního oběhu. Tento nedostatek, alespoň částečně definovat základní parametry peněžního oběhu Československa, byl napraven přijetím vládního nařízení č. 119/1919 Sb. ze dne 6. března 1919 o úpravě poměru k Rakousko-uherské bance. Tímto nařízením byl zřízen Bankovní úřad ministerstva financí, který byl v rámci ministerstva pověřen zajišťováním funkce státní cedulové banky. Dalším nutným legislativním krokem bylo definování československé měny – koruny československé, která vznikla přijetím zákona č. 187/1919 Sb. ze dne 10. dubna 1919, jímž se upravuje oběh a správa platidel v československém státě a doplňuje se zmocnění ministerstva financí dané zákonem č. 84/1919 Sb. ze dne 25. února 1919. Bankovní úřad ministerstva financí existoval poměrně dlouhou dobu – od roku 1919 do roku 1926. Během tohoto období byl přijat další důležitý zákon č. 62/1923 Sb. ze dne 23. března 1923, o ražbě československých dukátů.

⁵ Viz např. projev guvernéra ČNB doc. Ing. Zdeňka Tůmy, CSc., na slavnostním zasedání Vědecké rady a Akademického senátu Právnické fakulty Univerzity Karlovy dne 17. 4. 2008 u příležitosti 660. výročí založení Univerzity Karlovy v Praze (In Šturma – Tomášek, 2009). Pozn. autorů: v té době však neexistovala Vysoká škola s ekonomickým zaměřením v dnešním slova smyslu. Pouze byla v roce 1919 zřízena Vysoká škola obchodní jako součást ČVUT, která až od roku 1929 měla potvrzenou pravomoc udělovat titul Ing. a od roku 1934 doktorát věd obchodních (RCDr.).

⁶ Slova pronesená dne 1. dubna 1926 tehdejším ministrem financí Karlem Englišem u příležitosti zahájení činnosti Národní banky Československé a uvedení do funkce jejího prvního guvernéra pana Viléma Pospíšila. Zdroj: Národní shromáždění republiky Československé (1932).

⁷ Vznikla 14. listopadu 1918 a předsedou byl Karel Kramář.

⁸ Okolkování – tzn. použity bankovky Rakousko-uherské banky vyšších nominálních hodnot a posledních vydaných vzorů.

Z hlediska legislativního procesu nebyl **vznik první, opravdu české, centrální banky** tak jednoduchý, jak by se mohlo zdát z krásné a vznešené úvodní věty této kapitoly. Celý proces přípravy a prosazování jednotlivých zákonů a vyhlášek trval skoro šest let. Prvním zákonem, který definoval cedulovou banku, byl zákon č. 347/1920 Sb. ze dne 14. dubna 1920, o akciové bance cedulové (zrušen zákonem č. 38/1948 Sb.). Zákon č. 347/1920 Sb. definoval velmi podrobně podmínky emise bankovek a řízení peněžního oběhu. Také především upravoval podrobnosti o zřízení cedulové banky včetně stanov a jejího provozu. I když byl zákon přijat, tak k faktickému zřízení banky nedošlo, protože § 2 tohoto zákona umožnil vládě odkládací podmínkou banku založit až v době, kdy k tomu budou dány hospodářské předpoklady. Vzhledem k hospodářské politice tzv. „deflační koncepce“ nebyly v období let 1920-1925 hospodářské podmínky naplněny a k faktickému založení cedulové banky nedošlo. Na základě zákona č. 102/1925 Sb. ze dne 23. dubna 1925, se novelizoval zákon č. 347/1920 Sb. Tato novela především adaptovala zákon č. 347/1920 Sb. novým podmínkám a zakotvila název první centrální banky Československa tím, že vládě v článku I. této novely bylo uloženo zřídit „Národní banku Československou“. Článek XXVIII. této novely dále uložil provedení zákona ministrowi financí v dohodě s ministrem spravedlnosti. Legislativně byl tento úkol proveden vyhláškou až o rok později (vyhláška ministra financí č. 43/1926 Sb. ze dne 1. dubna 1926 o zahájení činnosti Národní banky Československé (zrušena zákonem č. 38/1948 Sb.)). Ač byl oficiální termín zahájení činnosti Národní banky Československé stanoven na 1. dubna 1926, proběhla ustavující schůze již 21. března 1926. Zákon č. 347/1920 Sb. ze dne 14. dubna 1920, o akciové bance cedulové, byl v průběhu dalších let dvanáctkrát novelizován.

Na krátké období přelomu let 1938-1939 se změnil název centrální banky na Národní banka Česko-Slovenská a její kompetence se omezila jen na území okleštěného Česko-Slovenska, tzv. II. republiky. Po okupaci českých zemí plnila funkci centrální banky pro území Protektorátu Národní banka pro Čechy a Moravu. Po osvobození byla v roce 1945 obnovena činnost Národní banky Československé na celém československém území (bez Podkarpatské Rusi).

V období po druhé světové válce, a zejména vznikem Státní banky československé v roce 1950, prošlo centrální bankovníctví na našem území velmi turbulentním vývojem, neboť bankovní systém přestal fungovat na principech tržní ekonomiky a zavedená jednostupňová forma zcela odbourala zavedený koncept oddělení cedulového a komerčního bankovníctví. Podrobněji se postavením centrální banky v rámci právního řádu v období 1950-1989 zabývá Bažantová (2005).⁹ Jak bude ukázáno v následující kapitole, je možné z pohledu této práce považovat jako relevantní pouze vazbu mezi právní úpravou prvorepublikového centrálního bankovníctví a současné, příp. budoucí právní úpravy činnosti centrální banky na našem území.

Nutnou zmínkou o historickém vývoji právní úpravy je zákon č. 130/1989 Sb., o Státní bance československé, ze dne 15. listopadu 1989¹⁰ a především zákon č. 22/1992 Sb., o Státní bance československé, ze dne 20. prosince 1991 (dále též „zákon o SBČS“), který sloužil jako základní právní úprava moderního centrálního bankovníctví před rozdělením ČSFR. Předlohou k zákonu o SBČS již nemohla být některá ze zmiňovaných prvorepublikových právních norem. Vzhledem ke snaze o moderní zákonnou úpravu centrálního bankovníctví

⁹ Bažantová (2005) také velmi podrobně analyzuje kompletní chronologii vývoje centrálního bankovníctví včetně historických souvislostí před rokem 1918.

¹⁰ Schválený ještě Federálním shromážděním Československé socialistické republiky (před společenskými změnami).

byla jako předloha brána legislativní úprava činnosti centrální banky západního typu – zákon o Německé spolkové bance.¹¹

Současná právní úprava centrálního bankovníctví v České republice

Právní postavení a ukotvení centrálního bankovníctví doznalo od roku 1919 podstatných změn. Komplexnost a počet právních předpisů upravujících postavení a působnost centrální banky se podstatně zvýšil. Asi za nejdůležitější lze považovat ukotvení a zřízení centrální banky Ústavou České republiky – zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále též „Ústava“), kdy došlo k zásadní změně v legislativním ukotvení postavení centrální banky na našem území, a byla dokončena transformace legislativního ukotvení centrální banky do právního předpisu nejvyšší právní síly. Ústava definuje, že **Česká národní banka je ústřední bankou státu**. Ústava dále definuje **hlavní cíl**. Hlavní cíl činnosti České národní banky (dále též „ČNB“) doznal po roce 1993 drobných, až laickým okem nepostřehnutelných změn. Znění Ústavy z roku 1993 uvádí, že hlavní cíl činnosti ČNB je **péče o stabilitu měny**. Takto definovaný hlavní cíl ČNB přetrval i po novelách Ústavy ústavními zákony č. 347/1997 Sb., č. 300/2000 Sb. a č. 395/2001 Sb. Ústavní zákon č. 448/2001 Sb., ze dne 27. listopadu 2001, vydefinoval nový cíl, když slova „stabilitu měny“ nahradil slovy „cenovou stabilitu“. **Současný platný hlavní cíl ČNB je tedy péče o cenovou stabilitu**. Důvodem této ústavní změny byl především přechod na tzv. strategii cílování inflace. Tato změna sice nemá zásadní vliv na právní rámec činnosti ČNB, má však zásadní dopad do fungování a procesů vykonávání měnové politiky¹² vzhledem k odlišnosti pojmů cenová stabilita a stabilita měny.¹³

Zvláštností v rámci problematiky ústavně definovaného primárního cíle ČNB je období na konci devadesátých let minulého století, kdy de facto již byl v souvislosti s přechodem ČNB ke strategii cílování inflace v praktické činnosti výkonu měnové politiky uvažován primární cíl cenové stability. De iure však prvním pokusem změny primárního cíle ČNB byl nejdříve přijatý zákon č. 442/2000 Sb., kterým se mimo jiné měnil zákon č. 6/1993 Sb. o České národní bance (dále též „zákon o ČNB“). Původní motivací přijatého zákona č. 442/2000 Sb. byla harmonizace zákona o ČNB s platnou legislativou Evropských společenství. Vzhledem k legislativnímu procesu, který k původnímu záměru přidal mnoho změn formou pozměňovacích návrhů v Poslanecké sněmovně, došlo k zásadním změnám nejen v oblasti primárního cíle,¹⁴ ale především v oblasti nezávislosti centrální banky a její činnosti. Proto dne 22. prosince 2000 obdržel Ústavní soud návrh prezidenta republiky na zrušení zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákonů č. 60/1993 Sb., č. 15/1998 Sb. a č. 442/2000 Sb. Pokud se soustředíme pouze na v této kapitole analyzovanou problematiku primárního cíle ČNB, Ústavní soud rozhodl, že zákon o ČNB je po novele zákonem č. 442/2000 Sb. v § 2 odst. 1 věty první v rozporu s čl. 98 Ústavy¹⁵ a ustanovení § 2 odst. 1 věty první se zrušují dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů. De iure tedy náprava definice primárního cíle ČNB proběhla až výše zmíněnou změnou Ústavy (Ústavní zákon č. 448/2001 Sb.) na konci roku 2001. Legislativním završením harmonizace nejen definování primárního cíle ČNB byl zákon č. 127/2002 Sb., kterým se měnil zákon o ČNB. Zákon č. 127/2002 Sb.

¹¹ Zákon o Německé spolkové bance z roku 1957, ve znění pozdějších novel.

¹² Literatura viz např. ČNB (2008a): „ČNB se při naplňování takto definovaného poslání, podobně jako většina centrálních bank se stejným mandátem a v souladu s režimem cílování inflace, soustřeďuje především na stabilitu spotřebitelských cen. Stabilitou cen se přitom rozumí zpravidla nikoli doslovná neměnnost cen, nýbrž jejich mírný a stabilní růst. Tento růst je stanoven v podobě inflačního cíle ČNB.“

¹³ Stabilita měny má dimenzi vnitřní (cenová stabilita) a vnější (kurzová stabilita).

¹⁴ Což ale bylo žádoucí a nutné.

¹⁵ Cílem ČNB je stabilita měny.

promítl ústavní změnu primárního cíle do zákona o ČNB a zároveň dále upravil další legislativní aspekty týkající se mimo jiné personálních otázek a nezávislosti centrální banky.

Riziky ústavního zakotvení cíle centrální banky se zabývá Bažantová (2005), která navrhuje ústavní definování pouze u postavení a názvu centrální banky a definování cíle ponechává na zákoně. Bažantová (2005) dále navrhuje volbu univerzálnějšího cíle centrální banky, a to z důvodu působnosti centrální banky v oblasti dohledu nad finančním trhem. Právě v souvislosti s integrací dohledu nad finančním trhem v ČR lze problematiku definování cíle ČNB uzavřít novelou zákona ČNB ze dne 2. února 2006 – zákonem č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem. Tato novela zákona o ČNB mimo jiné rozšířila povinnost ČNB o péči o bezpečné fungování a rozvoj finančního trhu v České republice a přispívání ke **stabilitě jejího finančního systému** jako celku.

Z hlediska historického je velmi důležitá vazba právní stránky měnové odluky v roce 1919 a v roce 1993. Jak bylo uvedeno v minulých kapitolách, byla v rámci procesu osamostatnění Československa připravena a provedena peněžní reforma, jejímž cílem bylo odloučit peněžní oběh, měnu a měnovou politiku Československa od nástupnických států habsburské monarchie. V tomto procesu hrál klíčovou roli zákon č. 84/1919 Sb. Stejný zákon hrál roli i při měnové rozluce v roce 1993, kdy prvotní struktura a ideový záměr zákona č. 60/1993 Sb. o oddělení měny vycházely¹⁶ především ze zákona č. 84/1919 Sb. Avšak vzhledem k již zmíněné vyšší komplexnosti problematiky moderního centrálního bankovníctví v roce 1993 se prvotní prvorepubliková předloha v rámci legislativního procesu podstatně změnila a porovnáním obou zákonů zjistíme jasné rozdíly. Dalšími dokumenty, které vytvářely tehdejší rámec měnové odluky, bylo nařízení vlády č. 61/1993 Sb., k provedení zákona o oddělení měny a vyhláška České národní banky č. 62/1993 Sb., kterou se prováděl zákon č. 60/1993 Sb., o oddělení měny.

Současná právní úprava činnosti ČNB

Ústava z roku 1993 definovala, že do činnosti ČNB lze zasahovat pouze na základě zákona. Tímto, pro centrální bankovníctví stěžejním zákonem, je **zákon o České národní bance č. 6/1993 Sb.** ze dne 17. prosince 1992. Východiskem pro přijetí zákona o ČNB se stala v rámci procesu dělení federace novela ústavního zákona o československé federaci¹⁷, která stanovila, že obě republiky mohou zřizovat své ústřední banky, které vzniknou rozdělením Státní banky československé. Při koncipování zákona o České národní bance se podle důvodové zprávy k tomuto zákonu¹⁸ vycházelo ze zákona o SBČS, který již vytvořil právní podklad pro činnost standardní centrální banky, tj. zvláštní státní instituce pro měnu, v té době relativně nezávislé na výkonné i zákonodárné moci státu. Koncepce zákona o ČNB byla podle důvodové zprávy konzultována s misemi Mezinárodního měnového fondu i Světové banky a s řadou expertů některých centrálních bank. Závěrem jednání bylo, že nebyl žádný důvod pro koncepční změny ve vymezení postavení a činnosti ústřední banky oproti zákonu o SBČS a v textu zákona o SBČS, který sloužil jako podklad pro zpracování návrhu zákona o ČNB, byly provedeny převážně nezbytné úpravy vyplývající ze změny státoprávního uspořádání. Vzhledem k tomu, že zákon o ČNB stanoví především kompetence a vymezuje rozsah pravomoci a působnosti ČNB, lze v souladu s definicí (např. v Hendrych

¹⁶ Hrdá aj. (1994) – Kapitola II. – Rozdělení oběživa, autor: JUDr. Leopold Sarga.

¹⁷ Ústavní zákon č. 143/1968, ve znění Ústavního zákona č. 493/1992 Sb., o československé federaci.

¹⁸ Informace ze systému ASPI, verze 12, aktualizace 10/2009 – důvodová zpráva k zákonu o ČNB.

aj., 2009 – definice kompetenční právní normy, prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.) současnou právní úpravu činnosti ČNB považovat za kompetenční právní normu.

Zákon o ČNB v souladu s Ústavou definuje v § 1 ČNB jako ústřední banku České republiky a orgán vykonávající dohled nad finančním trhem. Zákon o ČNB dále definuje ČNB jako **právníckou osobu**, která má **postavení veřejnoprávního subjektu** a nezapisuje se do obchodního rejstříku. České národní bance jsou **svěřeny kompetence správního úřadu** v rozsahu stanoveném zákonem o ČNB a zvláštními právními předpisy, např.:

- zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon.

ČNB hospodaří samostatně s odbornou péčí s majetkem, který jí byl svěřen státem. V návaznosti na hlavní cíl definovaný Ústavou definuje § 2 zákona o ČNB sekundární cíl ČNB. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, Česká národní banka **podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu.**

Z hlediska zákonem definovaných kompetencí Česká národní banka v souladu se svým hlavním cílem:

- určuje měnovou politiku,
- vydává bankovky a mince,
- řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev, pečuje o jejich plynulost a hospodárnost a podílí se na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních systémů a na jejich rozvoji,
- vykonává dohled nad osobami působícími na finančním trhu, provádí analýzy vývoje finančního systému, pečuje o bezpečné fungování a rozvoj finančního trhu v České republice a přispívá ke stabilitě jejího finančního systému jako celku,
- provádí další činnosti podle zákona o ČNB a podle výše zmíněných zvláštních právních předpisů.

Z hlediska soukromoprávního je však ČNB oprávněna vystupovat jako podnikatel. Jak uvádí Sládeček aj. (2007), toto dvojí postavení slouží především k možnosti ČNB vykonávat právní úkony v oblasti pracovněprávní při aktivitách spojených s řízením lidských zdrojů v ČNB a v oblastech práva občanského či soukromého např. při uzavírání obchodních smluv.

ČNB jako právní normotvůrce

Podle čl. 15 Ústavy zákonodárná moc v České republice náleží Parlamentu. Z hlediska pohledu absolutní právní síly jako kvality právní normy určující hierarchické postavení v právním řádu lze podle Knapp aj. (1998) či Gerloch (2008) právní normy v ČR rozdělit na normy primární (zákonné) a sekundární (podzákonné). Lze tedy konstatovat, že v souladu s Ústavou přijímání primárních právních předpisů, včetně ústavních právních předpisů, vykonává Parlament. Jak uvádí Havránek (2007) Parlament skrze svou ústavodárnou moc deleguje možnost tvorby sekundárních právních předpisů na další skupiny tvůrců práva:

- vláda (čl. 78 Ústavy),
- ministerstva a jiné správní úřady (čl. 79 Ústavy odst. 3),
- orgány územní samosprávy (čl. 79 Ústavy odst. 3),

- zastupitelstva územních samosprávných celků (čl. 104 odst. 3).

Z výše uvedeného pohledu členění a s přihlédnutím k zákonu o ČNB je možné konstatovat, že z hlediska objektivního práva **ČNB není jen recipientem, ale i tvůrcem práva**. ČNB je totiž podle zákona o ČNB (v souladu s čl. 79 Ústavy odst. 3) oprávněna vydávat sekundární právní předpisy – **vyhlášky**. Toto zmocnění se především projevuje v činnosti ČNB nejen v oblastech spojených s výkonem a upřesňováním kompetencí definovaných v § 2 odst. 2 písm. a) až c) zákona o ČNB, ale také v souladu s § 1 odst. 3 zákona o ČNB, kdy jsou ČNB výslovně svěřeny kompetence správního úřadu a ústavní možnosti tvorby práva s tím spojené.

Mezi další možnosti, jak ovlivňovat proces tvorby práva v ČR, je nutné zmínit tyto paragrafy zákona o ČNB:

- § 10, kdy ČNB zaujímá stanovisko k návrhům, předkládaným k projednání vládě, které se dotýkají působnosti ČNB,
- § 37 odst. 1, kdy ČNB spolu s Ministerstvem financí připravuje a předkládá vládě návrhy zákonných úprav v oblasti měny a peněžního oběhu a návrhy zákonných úprav, kterými se upravují postavení, působnost, organizace a činnost ČNB, s výjimkou dohledu nad finančním trhem, platebním stykem a vydáváním elektronických peněz,
- § 37 odst. 2, kdy ČNB spolupracuje s Ministerstvem financí na přípravě návrhů zákonných úprav v oblasti finančního trhu, platebního styku, regulace vydávání elektronických peněz, devizového hospodářství a zavedení jednotné měny euro na území České republiky,¹⁹
- § 49b odst. 1, kdy ČNB vydává opatření České národní banky (dále též „opatření“), je-li k tomu zákonem zmocněna. Tato opatření jsou pro banky, pobočky zahraničních bank, spořitelní a úvěrní družstva, instituce elektronických peněz a pobočky zahraničních institucí elektronických peněz závazná,
- § 49b odst. 6, kdy ČNB vydává úřední sdělení České národní banky, kterými informuje například o rozhodnutích bankovní rady o úrokových sazbách, o výkladových stanoviscích ČNB, o podmínkách pro provádění obchodů České národní banky a o skutečnostech důležitých pro osoby, které působí na finančním trhu. Úřední sdělení ČNB podepisuje člen bankovní rady a jsou vyhlášována ve Věstníku ČNB.

Mezinárodní souvislosti právního postavení a výkonu činností ČNB

Mezinárodní aspekt výkonu praktické činnosti ČNB ukotvuje zákon o ČNB, který v § 2 odst. 3 definuje, že ČNB při plnění svých úkolů spolupracuje s ústředními bankami jiných států, orgány dohledu nad finančními trhy jiných států a s mezinárodními finančními organizacemi a mezinárodními organizacemi zabývajícími se dohledem nad bankami, institucemi elektronických peněz a finančními trhy.

¹⁹ ČNB a Ministerstvo financí ČR spolu 2. 5. 2006 uzavřely v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky ve znění pozdějších předpisů (dále jen „kompetenční zákon“) a zákona o ČNB dohodu o spolupráci při přípravě návrhů vnitrostátních právních předpisů týkajících se finančního trhu a dalších předpisů, které se dotýkají jejich působnosti. Dohoda upravuje vztahy mezi stranami dohody při přípravě návrhů zákonů a prováděcích právních předpisů v oblasti bankovnictví, devizového hospodářství, regulace vydávání elektronických peněz, legalizace výnosů z trestné činnosti, kapitálového trhu, pojišťovnictví a penzijního připojištění, ochrany zájmů spotřebitelů na finančním trhu, platebního styku a účetnictví v oblasti finančního trhu.

Z hlediska legislativního bylo pro mezinárodní aspekt činnosti stěžejní přistoupení ČR k EU dne 1. 5. 2004. Tomuto spíše symbolickému datu však předcházela legislativní příprava. Zejména byl důležitý již zmíněný zákon č. 442/2000 Sb., jehož motivací byla harmonizace zákona o ČNB s platnou legislativou Evropských společenství, která spočívala v těchto změnách k 1. 5. 2004:

- ČNB podporuje, aniž by byl dotčen její hlavní cíl, obecné hospodářské politiky v Evropském společenství se záměrem přispět k dosažení cílů Evropského společenství,
- ČNB je součástí Evropského systému centrálních bank podle Smlouvy o založení Evropského společenství a podle Protokolu o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále též „Statut“) a je povinna dodržovat ustanovení Statutu v rozsahu požadavků na členské státy Evropské unie, kde dosud nebylo zavedeno euro jako jejich národní měna; při plnění úkolů vyplývajících z tohoto postavení je Česká národní banka povinna postupovat v souladu s právními akty Evropské centrální banky,
- ČNB ani členové její bankovní rady nesmějí při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených jim tímto zákonem, Smlouvou o založení Evropského společenství a Statutem vyžadovat ani přijímat pokyny od orgánů Evropského společenství, od vlád členských států Evropské unie nebo od jakéhokoli jiného subjektu,
- ČNB nesmí poskytovat návratné finanční prostředky ani jinou finanční podporu Evropské unii, jejím orgánům, členským státům Evropského společenství, jeho orgánům, územním samosprávným celkům, veřejnoprávním subjektům a právníkům osobám pod kontrolou některého z členských států Evropské unie, jeho územního samosprávného celku nebo veřejnoprávního subjektu.

Mezinárodní aspekt činnosti ČNB je velmi důležitý i pro současné právní postavení ČNB. Zákon o ČNB vychází z mezinárodních právních pramenů, a to především z konsolidovaného znění Smlouvy o založení Evropského společenství a Protokolu o Statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky. Zákon o ČNB umožňuje ČNB plnit funkce centrální banky státu a současně jí umožňuje naplňovat vztah k Evropské centrální bance (dále též „ECB“), vyplývající ze vstupu České republiky do Evropské unie:

- guvernér ČNB je od vstupu ČR do Evropské unie členem Generální rady ECB (General Council) a účastní se pravidelně 4x ročně jejího zasedání,
- zástupci ČNB se účastní práce v orgánech Evropského systému centrálních bank (výbory a pracovních skupiny),
- ČNB vyžaduje k zabezpečení svých úkolů potřebné informace a podklady od osob, které náleží do sektoru finančních institucí podle práva Evropských společenství,²⁰
- v případě přeshraniční spolupráce Česká národní banka vykonává dohled a postupuje přitom podle příslušného předpisu Evropských společenství.²¹

²⁰ Nařízení Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství.

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele (nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele).

Budoucnost fungování centrálního bankovníctví v České republice

Proces integrace Evropy hraje klíčovou úlohu se všemi pozitivními i negativními dopady pro další formování postavení a výkonu činností centrální banky v ČR. Integrace českého centrálního bankovníctví do eurozóny se dotkne nejen samotné činnosti ČNB, ale především v celé oblasti definování a aplikace hospodářských politik ČR. Centrální banky mají v současné době k dispozici značné množství efektivních nástrojů k ovlivňování vývoje ekonomiky a velmi často se pohybují v monopolním prostředí (viz např. Revenda, 2009). Proto je nutné, jak uvádí Klaus (2000), striktně oddělovat roli centrálního bankovníctví a zákonodárství tak, aby centrální bankéři byli odpovědní občanům, a úkolem zákonodárce má být právní definice této odpovědnosti.

Budoucnost hospodářské politiky v ČR

Dramatické a zásadní změny budou v oblasti aplikace hospodářské politiky v ČR. Na základě legislativní delegace rozhodovacích pravomocí, zejména v oblasti měnové politiky, které jsou dosud v pravomoci bankovní rady ČNB, na Radu guvernérů ECB **dojde ke ztrátě suverénní měnové politiky. Jedinou možností ekonomického a hospodářsko-politického řízení ČR bude domácí fiskální politika**, jejíž suverénní řízení však bude z logiky věci optimálního fungování hospodářské politiky v rámci měnové zóny stejně jako v případě měnové politiky postupně postoupeno mimo naše území. Problematika výkonu hospodářské politiky a koordinace národohospodářských politik v režimu suverénní měnové politiky nebo při exogenní měnové politice skrze domácí fiskální politiku je však nad rámec této práce a je zpracována v odborné literatuře (např. Řežábek, 2009 nebo Schelkle, 2005).

V oblasti emise peněz bude další významnou změnou zapojení ČNB do činností eurosystému při vydávání bankovek a mincí v eurech a zajišťování jejich oběhu. Jak již bylo zmíněno v úvodu práce, je historie hotovostních peněz velmi bohatá. Ztrátou vlastních bankovek a mincí, které mají velmi pevné historické a národní kořeny a jejich nahrazení unifikovanými platidly, ztrácí občané určitý symbol národní hrdosti a identity. Vždyť na českých bankovkách, které patří v současnosti ke světové špičce,²² jsou vyobrazeny přední osobnosti naší historie.²³ Eurobankovky jsou striktně unifikovány a pouze u eurových mincí je ponecháno v národní diskreci razit podle předem určeného objemu na tzv. „národních“ stranách euromincí národní motivy jednotlivých zemí eurozóny (viz např. ČNB, 2010).

Legislativní rámec budoucího fungování centrálního bankovníctví v ČR

Z hlediska legislativního rámce činnosti centrální banky v ČR dojde vzhledem k probíhajícímu, i když již z větší části proběhnutému, zásadnímu obsahovému sbližování jednotlivých právních řádů v evropském prostoru již jen k drobným změnám ve fungování ČNB po přístupu ČR do eurozóny. Především dojde k prohloubení spolupráce mezi ČNB a ECB a guvernér ČNB se stane členem nejvyššího řídicího orgánu ECB Rady guvernérů již s rozhodovací pravomocí v oblasti měnové politiky na rozdíl od členství v Generální radě ECB.

²² U příležitosti zahájení mezinárodní konference Currency Conference 2008 členem bankovní rady Pavlem Řežábkem získala česká bankovka 1000 Kč vzoru 2008 od International Association of Currency Affairs (světové asociace odborníků zabývajících se hotovostí) ocenění Bankovka roku 2008.

²³ 20 Kč – Přemysl Otakar I. (bankovka stažena z oběhu k 31. 8. 2008), 50 Kč – Anežka Česká, 100 Kč – Karel IV., 200 Kč – J. A. Komenský, 500 Kč – Božena Němcová, 1000 Kč – František Palacký, 2000 Kč – Ema Destinová, 5000 Kč – T. G. Masaryk.

Pro potřeby legislativní úpravy návaznosti na primární právo Evropských společenství a na přímo použitelné předpisy Evropského společenství, postavení, pravomoc, působnost a činnost České národní banky po zavedení jednotné měny euro jako měny ČR, byl centrální bankou ve spolupráci s Ministerstvem financí ČR v letech 2006-2008 připraven návrh zákona o ČNB pro období vstupu do eurozóny.²⁴ Zákon prošel meziresortním připomínkovým řízením, byl schválen v Poslanecké sněmovně a je projednáván²⁵ v Senátu Parlamentu České republiky. Znění zákona je k dispozici na internetových stránkách ČNB (2008b). K zákonu se vyjádřila i ECB, která konstatovala,²⁶ že zákon vykazuje určité nedostatky spočívající především:

- v nedostatečné záruce personální nezávislosti guvernéra,
- ve způsobu schvalování zprávy o hospodaření Poslaneckou sněmovnou.

Mimo výše zmíněnou kompetenční právní normu budoucí činnosti centrálního bankovníctví v ČR, ČNB v rámci standardních postupů reaguje na inovace na finančních trzích a na přijatá právně závazná znění právních aktů Evropských společenství a Evropské unie, která jsou publikována v Úředním věstníku Evropské unie. Tyto právní akty jsou ve většině případů v rámci již zmíněné činnosti zástupců ČNB ve strukturách ECB konzultovány v pracovním pořádku a posléze i transponovány do českého právního řádu včetně veřejných konzultací,²⁷ pokud nejsou přímo účinné (tzv. přímo použitelné) bez transpozice do tuzemských právních řádů členských států EU.

Závěr

Problematika peněz, finančního práva a s ním spojeného legislativního rámce centrálního bankovníctví v České republice je velmi široká a bohatá. Centrální bankovníctví v ČR se v průběhu času podstatně změnilo nejen díky změně politických režimů, ale i vzhledem k ekonomickým procesům v oblasti aplikace hospodářské politiky, finančních trhů a jejich dopadů na výkon činnosti centrálních bank a dohledových institucí. Podle našeho názoru došlo v oblasti právního řádu a legislativní úpravy výkonu měnové politiky ke kvalitativnímu posunu k lepšímu nejen z pohledu právního, kdy současná právní úprava činnosti centrální banky je povýšena na nejvyšší možnou úroveň z hlediska hierarchického uspořádání právního řádu v ČR – tedy na úroveň Ústavy, ale i z hlediska ekonomicky a procesně efektivního výkonu činností ČNB. ČNB je nejen v ČR, ale i v zahraničí, respektovanou institucí pečující o suverénní českou měnu a vykonávající měnovou politiku v rámci nejvhodnějšího hospodářsko-politického mixu, kdy čelní představitelé ČNB získávají za práci ČNB mezinárodní ocenění.²⁸ ČNB aktivně vystupuje nejen jako recipient právních norem v ČR a EU, ale i jako právní normotvůrce.

Budoucnost činnosti a postavení centrálního bankovníctví v právním řádu a výkon hospodářské politiky byl silně predeterminován vstupem ČR do EU v roce 2004. V této práci analyzované historické souvislosti jsou z hlediska úvah o právním rámci centrálního

²⁴ Účinnost zákona je stanovena na den zavedení eura jako měny České republiky.

²⁵ Stav k 30. 4. 2010.

²⁶ Viz např. Tomášek (2007).

²⁷ Aktuálním příkladem může být např. Směrnice o platebních službách na vnitřním trhu, která byla přijata Evropským parlamentem i Radou EU v průběhu roku 2007 a byla zveřejněna v Úředním věstníku EU dne 5. prosince 2007 pod číslem 2007/64/ES. Lhůta pro její transpozici do právního řádu členských států byla stanovena na 1. 11. 2009.

²⁸ Časopis Global Finance zařadil guvernéra České národní banky Zdeňka Tůmu mezi sedm nejlepších centrálních bankéřů světa za rok 2009.

bankovníctví s ohledem na tradici velmi důležité, protože znalost historie je nejen podle našeho názoru²⁹ nezbytnou podmínkou pochopení platného práva, neboť v historii má platné právo své kořeny. Z hlediska historického totiž dojde k uzavření cyklu existence suverénní české měny a symbolicky vstupem do eurozóny dojde k dějů ve formu v této práci již popisovaného „překolování“ české měny za měnu evropskou. Z hlediska legislativního procesu i praktické implementace je tento postup historicky známý a vyzkoušený. Otázky a odborné polemiky však již delší dobu vyvolává (viz např. Weigl, 2000) v práci zmíněná problematika výkonu hospodářské politiky a koordinace národohospodářských politik v režimu suverénní měnové politiky nebo při exogenní měnové politice skrze domácí fiskální politiku. Především v době turbulencí na finančních trzích a jejich přelévání do reálné ekonomiky, neuspokojivého stavu veřejných financí a neplnění závazků fiskální disciplíny, kdy ve vyspělém světě kdysi zatracované přístupy konsolidace bankovního sektoru formou AMC³⁰ jsou nyní zahraniční odbornou literaturou značně poptávány³¹ (Cimburek aj., 2009), je subjektivní otázka, jestli se tedy máme čeho bát a jaká bude naše budoucnost, značně aktuální a na místě.

Závěrem lze na základě této práce konstatovat, že centrální bankovníctví a jeho budoucnost v ČR se dostává do značně komplikované pozice. Z hlediska právního se pozice centrálního bankovníctví kvalitativně nemění a de iure bude stejná, protože stále bude jeho pozice definována v právní normě s nejvyšší právní silou – Ústavě. Také bude stále existovat samostatná právní norma upravující činnost, funkce a pravomoci centrální banky – zákon o ČNB. De facto bude však výkon funkcí centrální banky kvalitativně oslaben především z důvodu již zmiňovaného harmonizačního procesu s eurozónou a především pak jeho terminální fází – zavedením eura. Je však možné, že na základě současného ekonomického a politického vývoje, kdy eurozóna a její členské státy vykazují značnou dávku vnitřní nestability a potvrzuje se hypotéza neudržitelné heterogenity uvnitř eurosystému včetně asynchronního chování hospodářských cyklů, dojde buď k razantním změnám v pravidlech fungování eurosystému nebo dokonce k terminaci projektu společné měny. Další vývoj ne zcela optimálního a především politického³² projektu společné měny může z hlediska teorie optimálních měnových zón vést k vytváření nových, opravdu optimálních,³³ geopolitických celků se společnou měnou či dokonce se společnou hospodářskou politikou. Legislativní dopad takového vývoje však již přesahuje rozsah a cíl této práce.

Literatura

- [1] Anderson, R. – Kavajecz, K. (1994): *A Historical Perspective on the Federal Reserve's Monetary Aggregates: Definition, Construction and Targeting*. Federal Reserve Bank of St. Louis Review. March/April 1994, roč. 76, č. 2, s. 1-31.
- [2] Bakeš, M. – Karfíková, M. – Kotáb, P. – Marková, H. aj. (2009): *Finanční právo*. Praha, C. H. Beck, 2009.

---

²⁹ Bezouška, Bezoušková (2008) – prezentace a názor JUDr. Viléma Knolla, Ph.D. v rámci konference „Metamorfózy práva ve střední Evropě“.

³⁰ Asset Management Company – specializované instituce typu Konsolidační banky či České konsolidační agentury.

³¹ A v praxi i realizovány.

³² Viz např. Issing (2008).

³³ Pravděpodobně v rámci Evropy geograficky menších a více hospodářsky provázaných (viz např. Klaus, 2010).

- [3] Bažantová, I. (2005): *Centrální bankovníctví v české historii po současnost. Institucionální pohled*. Studie NH ústavu J. Hlávky č. 4/2005
- [4] Bezouška, P. – Bezoušková, L. (2008): *Ohlédnutí za mezinárodní konferencí Metamorfózy práva ve střední Evropě*. Právník, 2008, roč. 147, č. 10, s. 1159-1162.
- [5] Cimburek, J. – Kollár, M. – Komárek, L. – Řežábek, P. (2009): *Resolving Nonperforming Assets in the Czech Republic: Theory and Practice*. CESifo DICE Report – Quarterly Journal for Institutional Comparisons, 2009, roč. 7, č. 3, s. 21-28.
- [6] Cimburek, J. – Řežábek, P. (2008): *Hotovost v oběhu: světové trendy a situace v České republice*. Politická ekonomie, 2008, roč. 56, č. 6, s. 739-758.
- [7] ČNB (2008a): *10 let cílování inflace 1998–2007*. [on-line] Praha, Česká národní banka, c2008, <cit. 18. 12. 2009>, <http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/publikace/download/10_let_inflacni_cileni_cz.pdf>.
- [8] ČNB (2008b): *Návrh zákona o České národní bance včetně důvodové zprávy*. [on-line] Praha, Česká národní banka, c2008, <cit. 18. 12. 2009>, <http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/legislativa/pripravovane_predpisy/download/navrh_zakon_o_cnb.pdf>.
- [9] ČNB (2010): *Euro*. [on-line] Praha, Česká národní banka,, <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/>.
- [10] Davies, G. (2002): *A History of money from ancient times to the present day*. Cardiff, University of Wales Press, 2002.
- [11] Gerloch, A. aj. (2008): *Teorie a praxe tvorby práva*. Praha, ASPI, 2008.
- [12] Hásková, J. aj. (1996): *Peníze v českých zemích do roku 1919*. Pacov, Nuga, 1996.
- [13] Havránek, D. (2007): *K hierarchické výstavbě právního řádu a vymezení pojmu právní síly v ústavním prostředí české republiky*. Právník, 2007, roč. 146, č. 5, s. 457-478.
- [14] Hendrych, D. aj. (2009): *Právníkový slovník*. Praha, C. H. Beck, 2009.
- [15] Hrdá, A. aj. (1994): *Rozdělení oběživa*. In Surga, L. (ed.): *Bankovky a mince České národní banky v letech 1993 – 1994*. Pacov, Nuga, 1994.
- [16] Issing, O. (2008): *The Birth of the Euro*. Cambridge University Press, 2008.
- [17] Klaus, V. (2000): *Předmluva sborníku*. In Loužek, M. (ed.): *Právní postavení centrální banky v demokratickém státě*. Sborník textů Centra pro ekonomiku a politiku č. 3/2000. s. 7-9, 2000.
- [18] Klaus, V. (2010): *Česká politika zdegenerovala*. Rozhovor pro týdeník Euro č. 18. s. 42-45, 3. 5. 2010
- [19] Knapp, V. aj. (1998): *Tvorba práva a její současné problémy*. Praha, Linde, 1998.
- [20] Národní shromáždění republiky Československé (1932): *Záznam ze 192. schůze Národního shromáždění republiky Československé, 3. června 1932*. [on-line] Praha, Parlament České republiky, c1932, <cit. 18. 12. 2009>, <<http://www.psp.cz/eknih/1929ns/ps/stenprot/192schuz/s192003.htm>>.
- [21] Revenda, Z. (2009): *Monopoly centrálních bank a emise peněz*. Politická ekonomie. 2009, roč. 57, č. 5, s. 579–600.

- [22] Řežábek, P. (2009): *Měnová politika a její synchronizace s fiskální politikou: vliv na hospodářský růst a inflaci.* Disertační práce. Praha, Vysoká škola ekonomická v Praze, 2009.
- [23] Schelkle, W. (2005): *The Political Economy of Fiscal Policy Coordination in EMU: from Disciplinarian Device to Insurance Arrangement.* Journal of Common Market Studies, 2005, roč. 43, č. 2, s. 371-391.
- [24] Sládeček, V. – Mikule, V. – Syllová, J. (2007): *Komentář k Ústavě České republiky.* Praha, C. H. Beck, 2007.
- [25] Šturma, P. – Tomášek, M. (2009): *Nové jevy v právu na počátku 21. století III. – Proměny veřejného práva.* Praha, Nakladatelství Karolinum, 2009.
- [26] Tomášek, M. (2007): *Evropské měnové právo.* Praha, C. H. Beck, 2007.
- [27] Vencovský, F. – Kopecký, L. aj. (2002): *Lidé a peníze.* Praha, Česká národní banka, 2002.
- [28] Weigl, J. (2000): Koordinace mezi centrální bankou a vládou je potřebná. In Loužek, M. (ed.): *Právní postavení centrální banky v demokratickém státě.* Sborník textů Centra pro ekonomiku a politiku č. 3/2000. s. 49-50, 2000.

Centrální bankovníctví v kontextu právního řádu na území České republiky

Jan Cimburek – Pavel Řežábek

ABSTRAKT

Cílem příspěvku je systematicky vymezit problematiku centrálního bankovníctví v kontextu právního řádu na území České republiky. Práce se zabývá nejen legislativním rámcem vytváření suverénní měnové politiky Československa po roce 1918, ale především legislativním rámcem moderního pojetí centrálního bankovníctví v České republice po roce 1993. Práce vymezuje současné postavení a legislativní rámec činnosti centrální banky a poskytuje názor na budoucnost centrálního bankovníctví v souvislosti s harmonizačními procesy v rámci Evropského systému centrálních bank, budoucím legislativním rámcem a s faktickým výkonem zákonných funkcí centrální banky.

Klíčová slova: Centrální banka; Finanční právo; Právní řád; Euro; Měnová politika.

Central Banking in the Rule of Law Context in the Czech Republic

ABSTRACT

The goal of the paper is to define the issue of central banking in the rule of law context in the Czech Republic. The paper deals both with the legislative framework during the creation of Czechoslovak sovereign monetary policy after the year 1918 and legislative framework of modern central banking in the Czech Republic after the year 1993. It defines present status and legislative framework of central bank and offers an opinion on the future of central banking in relation to European System of Central Banks harmonization processes, future legislative framework and practical conduct of legally defined central banking functions.

Key words: Central bank; Financial law; Rule of law; Euro; Monetary policy.

JEL classification: E58, K39.